

C-438/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. június 11.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. június 4.

Felperes, fellebbező és a fellebbezési eljárásban ellenérdekű fél:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und
Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.

Alperes, fellebbező és a fellebbezési eljárásban ellenérdekű fél:

Frontline Digital GmbH

[omissis]

Kihirdetve: 2019. 06. 04.

[omissis]

[omissis]

OBERLANDESGERICHT DÜSSELDORF (düsseldorfi regionális bíróság)

VÉGZÉS

A Bundesverbandes der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände–
Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.,

felperes, fellebbező és a fellebbezési eljárásban ellenérdekű fél,

[omissis]és

a Frontline Digital GmbH,

alperes, fellebbező és a fellebbezési eljárásban ellenérdekű fél,

között folyamatban lévő jogvitában

[omissis]az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális bíróság, Németország) 20. sz. polgári tanácsa a 2019. április 30. napján megtartott szóbeli tárgyaláson [omissis][**eredeti 2. o.**]

a következőkről határozott:

I.

Az eljárást felfüggeszti.

II.

Az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális bíróság, Németország) a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 304., 64. o.; a továbbiakban: irányelv) értelmezése céljából a következő kérdéseket terjeszti előzetes döntéshozatalra az Európai Unió Bírósága elé:

1. Távollevők között kötött szerződés esetén az irányelv 16. cikkének m) pontja értelmében vett digitális tartalom értékesítéséről van-e szó abban az esetben, ha a fogyasztó internetes „társkereső oldalon” való részvételre köt szerződést a kereskedővel?

2. Az 1. sz. kérdésre adott igenlő válasz esetén:

A digitális tartalom kereskedő általi értékesítésének megkezdésével elveszíti-e a fogyasztó az elállási jogát az irányelv 16. cikkének m) pontja alapján abban az esetben is, ha az irányelv 8. cikkének (7) bekezdésével ellentétben a kereskedő nem adott a hivatkozott rendelkezésben megnevezett adatokat tartalmazó visszaigazolást a fogyasztónak a megkötött szerződésről?

Amennyiben ebben az esetben a fogyasztó elállási joga továbbra is fennáll:

Az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének k) pontja alapján tájékoztatni kell-e erről a fogyasztót?**[eredeti 3. o.]**

I n d o k o l á s:

- 1 A felperes a 16 fogyasztói központ és 25 további fogyasztói és társadalmi szervezet ernyőszervezete Németországban. A felperes szerepel az Unterlassungsgesetz (abbahagyásra kötelezésről szóló törvény) 4. §-a szerinti minősített egyesületek listáján. A fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről szóló, 2004. október 27-i

2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 364., 1. o.) alapján mind a Bundesamt für Justiz (német igazságügyi hivatal), mind a Bundeskartellanwalt der Republik Österreich (az Osztrák Köztársaság kartellügyi bírósága mellett eljáró ügyész) azzal bízta meg, hogy megkeresett hatóságként szüntesse meg a fogyasztói érdekek védelmét szolgáló törvényekkel szembeni, meghatározott közösségi jogsértéseket.

- 2 Az alperes a www.parwise.at „társkereső oldal” németországi székhelyű üzemeltetője. Olyan online társkereső szolgáltatásról van szó, amelyet az Osztrák Köztársaságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező fogyasztóknak szánnak. Tevékenységének tárgyát a következőképpen jellemzi:

A szolgáltató ingyenes és fizetős digitális tartalmakat kínál. Ezeket az ügyfelek elsősorban a felhasználók által létrehozott tartalmak, így például felhasználói profilok, fotók és üzenetek formájában tekinthetik meg és használhatják. A szolgáltató társközvetítésre nem köteles.

A weboldalra történő ingyenes regisztrációt megelőzően a fogyasztók különböző személyiségjegyeire kérdeznek rá annak érdekében, hogy a számukra legmegfelelőbb partnert ajánlhassák. A fizetős „prémium tagság” magában foglalja az üzenetek korlátlan fogadását, valamennyi fotó megtekintését és a korlátlan kapcsolatfelvételt. A visszerthes szerződés megkötése előtt a fogyasztót többek között az alábbiakról nyilatkoztatják:

Kifejezetten kérem, hogy a szolgáltató a vásárlást követően haladéktalanul kezdje meg a digitális tartalmak rendelkezésre bocsátását az elállási határidő leteltét megelőzően. Tudomásul veszem, hogy a jelen hozzájáruló nyilatkozattal elveszítem az elállási jogomat a digitális tartalmak rendelkezésre állításakor.

- 3 A felperes más, a jelen ügyben nem releváns kikötésekkel együtt ezeket az információkat kifogásolja. Véleménye szerint az alperes nem szabályszerűen tájékoztatja a fogyasztót az – osztrák jogrendben „*Rücktrittsrecht*nek” nevezett – elállási jogáról (a továbbiakban: elállási jog). A szerződés **[eredeti 4. o.]** nem digitális tartalmak értékesítésére vonatkozik, hanem azt közönséges szolgáltatási szerződésnek kell tekinteni. Ezzel szemben az alperes álláspontja az, hogy digitális tartalmak értékesítéséről van szó, ezáltal pedig az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének k) pontja, valamint 16. cikkének m) pontja alapján a tájékoztatás nem kötelező.

- 4 A regionális bíróság az alperest a keresetnek megfelelően arra kötelezte, hogy az Osztrák Köztársaságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező fogyasztókkal szembeni üzleti cselekményei keretében

a következők szerint tájékoztassa a fogyasztókat az elállási jog törléséről az olyan szerződési nyilatkozat megtétele előtt, amely valamely társkereső oldalon fizetős tagság létrehozásához vezet:

„Kifejezetten kérem, hogy a szolgáltató a vásárlást követően haladéktalanul kezdje meg a digitális tartalmak rendelkezésre bocsátását az elállási határidő leteltét megelőzően. Tudomásul veszem, hogy a jelen hozzájáruló nyilatkozatommal elveszítem az elállási jogomat a digitális tartalmak rendelkezésre bocsátásakor.”

amennyiben ez a következők szerint történik:

The screenshot shows the PARWISE.at website interface. At the top, it says "Wählen Sie ihr gewünschtes Zahlungsmittel" (Choose your preferred payment method). Below this, there is a section titled "Ihr Zahlungsmittel SEPA-Bankeinzug" (Your payment method SEPA bank transfer). A green checkmark and the SEPA logo indicate that this option is selected. Below this, there is a section titled "Ihre Zahlungsdaten" (Your payment data) with input fields for "Vorname" (First name), "Nachname" (Last name), "IBAN", and "BIC". A note next to the first name field says "Tragen Sie hier den Vornamen des Kontoinhabers ein." (Enter the first name of the account holder here). At the bottom of the form, there is a green "Kaufen" (Buy) button. A red arrow points to the "Kaufen" button.

[eredeti 5. o.] Indokolásként a regionális bíróság kifejtette, hogy a fogyasztó ilyen nyilatkozata csak a szerződés megkötése után, nem pedig az előtt vagy szerződési nyilatkozattal egyidejűleg tehető meg. Ez ellen irányul az alperes fellebbezése.

- 5 Az Osztrák Köztársaság az irányelvet többek között a Bundesgesetz über und außerhalb von Geschäftsräumen geschlossene Verträge (a távollévők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződésekről szóló szövetségi törvény) rendelkezéseivel ültette át. A törvény többek között a következőképpen rendelkezik:

3. §

Értelmező rendelkezések:

[omissis]

6. „digitális tartalmak”: digitálisan előállított vagy rendelkezésre bocsátott adatok;

4. § (1) bekezdés

A fogyasztót a szerződés, illetve szerződéses nyilatkozata mindaddig nem köti, amíg a kereskedő egyértelműen és érthető módon tájékoztatást nem nyújt a fogyasztónak a következőkről:

8. elállási jog fennállása esetén az említett jog gyakorlásának feltételeiről, határidejéről és a vonatkozó eljárásokról,

[omissis]

11. adott esetben arról, hogy a 18. § alapján nem áll fenn elállási jog, vagy azokról a körülményekről, amelyek esetén a fogyasztó elveszti az elállási jogát,

7. § (3) bekezdés

A kereskedő a szerződéskötést követően észszerű időn belül, de legkésőbb [omissis] a szolgáltatás teljesítésének megkezdésekor visszaigazolást ad a fogyasztónak [omissis] a megkötött szerződésről [omissis]. A visszaigazolás adott esetben tartalmazza a fogyasztó által a 18. § (1) bekezdésének 11. pontja szerinti hozzájárulásra és tudomásul vevő nyilatkozatra vonatkozó visszaigazolást.

18. § (1) bekezdés

Nem illeti meg a fogyasztót az elállás joga a távollevők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések vonatkozásában az alábbi esetekben: **[eredeti 6. o.]**

11. nem tárgyi adathordozón rögzített digitális tartalom értékesítése esetében, amennyiben a kereskedő – a szerződés teljesítésének előzetes megkezdésére vonatkozó kifejezett nyilatkozattal, és a 7. § (3) bekezdése szerinti rendelkezésre bocsátásra vonatkozó nyilatkozatot követően – már a felmondás határidejének letelte előtt megkezdte az értékesítést.

Az első kérdésről:

- 6 Mindenekelőtt azt kell tisztázni, hogy a kereset tárgyát – ahogyan az a kérelem megfogalmazásából és az eljáró bírósági tanács tárgyaláson kifejtett magyarázatából következik – csak a fogyasztó elállási jogára vonatkozó, állítólagosan nem megfelelő tájékoztatása képezi. Ebből következően jelentéktelen, hogy a fogyasztó – amint az a beillesztett képernyőképen is

látható – a szöveg alatt közvetlenül található „vásárlás” gomb megnyomásával egyidejűleg adja meg hozzájárulását a teljesítés azonnali megkezdéséhez és ezáltal ehhez kapcsolódóan az elállási jogának elvesztéséhez. Az eljáró bírósági tanácsnak tehát nem arról kell határoznia, hogy – amint az a felek között vitás – az ilyen hozzájárulás csak a szerződési nyilatkozat megtételét követően és nem azzal egyidejűleg adható-e meg (amit a regionális bíróság elfogadott), és hogy a hozzájárulás „kifejezett”-e (ami kétséges, hiszen az alperes hozzájáruló nyilatkozatát előre beállították és azt a fogyasztó nem választhatja ki).

- 7 A jogvita kimenetele elsősorban attól függ, hogy a „társskereső oldalra” vonatkozó szerződés tárgyát (csak) a digitális tartalom értékesítése jelenti-e avagy sem. Amennyiben igen, úgy a tájékoztatásnak ki kell terjednie az irányelv 8. cikke (1) bekezdésének k) pontja szerinti részletekre (lásd 2. sz. kérdés). Amennyiben az 1. sz. kérdésre nemmel kell felelni, úgy a kereset már önmagában megalapozott, hiszen ebben az esetben az alperes jogellenesen tájékoztat már az értékesítés teljesítésének megkezdésekor az elállási jog megszűnéséről, mialatt – a szolgáltatásként minősítés esetén – az irányelv 16. cikke a) pontjának alkalmazásával az elállási jog csak a szolgáltatás maradéktalan teljesítésével szűnhetne meg.
- 8 Az ítélkezési gyakorlat szerint a digitális tartalom értékesítése nem csak a vállalkozó által nyújtott egyszeri értékesítés esetén, hanem hosszútávú, tartós kötelmi viszony esetén is szóba jön (vö. az OLG München ítélete a televíziós programhoz való internetes hozzáférés esetén, ECLI:DE:OLGMUEN:2016:0630.6U732.16.0A[omissis]). Ezt többek között az irányelv **[eredeti 7. o.]** 14. cikke (4) bekezdésének b) pontja alapozza meg, amely már a digitális tartalom csupán részleges rendelkezésre bocsátása esetére is a fogyasztó költségviselés alóli mentesítését írja elő.
- 9 Ezen felfogás alapulvétele mellett is hajlik azonban az eljáró bírósági tanács arra, hogy e rendelkezésnek az előterjesztett ügyre történő alkalmazhatóságát tagadja. A szerződés tárgya nem korlátozódik a digitális tartalom fogyasztó részére történő „értékesítésére”. Az alperes ugyanis emellett a más tagokkal való kapcsolatfelvétel lehetőségét is fenntartja a szerződés időtartama alatt. Ehhez az alperesnek lehetővé kellene tennie, hogy a tag megadja az adatait és ezeket – az üzleti koncepció keretében – más tagok számára elérhetővé tegye, amely által harmadik személyek felvehetnék a kapcsolatot az ügyféllel. A fogyasztó tehát nem pusztán a digitális tartalom fogadója, akinek a kívánsága önmagában kiváltja az értékesítést, hanem maga is szolgáltat adatokat, amelyeket más ügyfelek rendelkezésére bocsátanak. Az alperes üzleti koncepciója éppen abban áll, hogy a lehető legtöbb fogyasztó adja meg adatait, ezeket más fogyasztók tudomására hozza, és ezáltal e fogyasztók kapcsolatba lépjenek egymással. Az alperes által teljesítendő szolgáltatás ezért túlmutat azon, hogy az érdeklődő fogyasztó részére digitális tartalmat értékesítsenek. A fogyasztóvédelem magas szintjének elérése céljából (irányelv 1. cikke) a kivételeket általában szűken kell értelmezni. Az irányelv 16. cikkének c) pontjában foglalt kivétellel kapcsolatban a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) egy ügyben

(ECLI:DE:BGH:2018:300818UVIIZR243.17.0, [omissis]), amely egy lakóházban mozgólépcső értékesítését és beépítését érintette, úgy határozott, hogy abban az esetben, amikor az áru értékesítése nem a szerződés súlypontja, nem érvényesül a kivételre vonatkozó rendelkezés. Az irányelv 16. cikke m) pontja alkalmazhatóságának kérdése még nem tisztázott és az nem csupán az irányelv, hanem a digitális tartalom szolgáltatására és digitális szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések egyes vonatkozásairól szóló, 2019. május 20-i 2019/770/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2019. L 136., 1. o.) keretei között is hatással bír.

A második kérdésről:

- 10 Amennyiben a szerződés digitális tartalom értékesítésére vonatkozik, azt kell vizsgálni, hogy az alperes tájékoztatása megfelel-e a vonatkozó szabályozásnak. Ehhez a következő részkérdések kapcsolódnak: **[eredeti 8. o.]**
- Minden esetben megszűnik-e a fogyasztó elállási joga az irányelv 16. cikke k) pontjában foglalt körülmények fennállása esetén vagy további feltételeknek is teljesülnie kell (lásd az a) pontot)?
 - Amennyiben további feltételeknek is teljesülnie kell, úgy ezeket a kereskedő által a fogyasztónak adott tájékoztatásnak tartalmaznia kell-e (lásd a b) pontot)?
- a)
- 11 Nem tisztázott, hogy az irányelv 16. cikkének k) pontja szerinti elállási jog – amely feltételezi a fogyasztó szabályszerű hozzájárulását – már az értékesítésnek a kereskedő által történő megkezdésével megszűnik, vagy az további feltételekhez kötött. Erre vonatkozik az első részkérdés. Az irányelv 8. cikke (7) bekezdésének első mondata alapján a kereskedő köteles legkésőbb az áru leszállításának időpontjában vagy a szolgáltatások teljesítésének megkezdésekor visszaigazolást küldeni a fogyasztónak. Az irányelv hivatkozott rendelkezése második mondatának b) pontja szerint a visszaigazolás magában foglalja „a fogyasztó által a 16. cikk m) pontja szerint adott előzetes kifejezett hozzájárulásra és tudomásul vevő nyilatkozatra vonatkozó visszaigazolást” is. Vitás, hogy a fogyasztó akkor is elveszíti-e az elállási jogát, ha a digitális tartalom értékesítésének megkezdése előtt a kereskedő elmulasztja az ilyen visszaigazolás megküldését. Az osztrák jogalkotó szerint nem, amennyiben az elállási jog elvesztését kifejezetten attól teszik függővé, hogy az értékesítés „a 7. § (3) bekezdése szerinti rendelkezésre bocsátásra vonatkozó nyilatkozatot követően” kezdődjön meg; [omissis]. A német jogalkotó szerint ugyanakkor az irányelv 8. cikkének (7) bekezdése esetén csupán egyszerű dokumentációs kötelezettségről van szó, és ezen visszaigazolás előzetes megküldése esetén is megszűnhet az elállási jog (17/12637. sz. Bundestagsdrucksache, 55/56. o., 64. o.; [omissis]); az ilyen igazolás hiánya csupán bizonyítási nehézségekhez vezet a kereskedő számára.

- 12 Az irányelv 16. cikke m) pontjának szó szerinti szövege nem foglal magában ilyen követelményt. A kérdés csak az, hogy ugyanezt a következtetést kell-e levonni e rendelkezésnek az irányelv 8. [eredeti 9. o.] cikkének (7) bekezdésével együtt történő értelmezése esetén. A nemzeti jogalkotónak nincs mozgástere a szabályozást illetően, vö. az irányelv 4. cikke. Utalni kell továbbá arra, hogy egyéb esetben az irányelv 14. cikke (4) bekezdése b) pontjának iii) alpontja nem lenne alkalmazható (ugyanezt állapítja meg a 17/12637. sz. Bundestagsdrucksache, 64. o. is, azonban azt a következtetést vonja le, hogy a rendelkezést nem kell átültetni a nemzeti jogba).
- b)
- 13 Abból kiindulva, hogy a fogyasztó elállási joga csak akkor szűnik meg, ha a kereskedő a digitális tartalom értékesítésének megkezdése előtt az irányelv 8. cikkének (7) bekezdése szerinti visszaigazolást is megküldte, adódik a második részkérdés, hogy a kereskedő köteles-e ezen feltételről is tájékoztatni (ami a jelen esetben nem történt meg). Az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének k) pontja szerint a kereskedő azokban az esetekben, amelyekben a fogyasztót a 16. cikk alapján nem illeti meg az elállási jog, köteles tájékoztatni a fogyasztót azokról a körülményekről, amelyek miatt a fogyasztó elveszíti az elállási jogát.
- 14 Az irányelv 6. cikke (1) bekezdésének k) pontja nem teljesen egyértelmű. Egyrészt érthető úgy, hogy a fogyasztót csak a 16. cikkben megnevezett körülményekről kell tájékoztatni; ehhez nem tartozik az irányelv 8. cikkének (7) bekezdéséből fakadó követelménye, amely a szerződés visszaigazolásának előzetes megküldésére vonatkozik. Másrészt e rendelkezés úgy is érthető, hogy a 16. cikkben foglalt esetekben, amelyekben az elállási jog megszűnése szóba jön, teljeskörű tájékoztatást kell adni a megszűnéshez vezető körülményekről, azaz a visszaigazolás előzetes megküldésének követelményéről is.
- 15 A fogyasztóvédelem magas szintjének eléréséhez fűződő cél (az irányelv 1. cikke) az átfogó tájékoztatási kötelezettség mellett szól. A hiányos tájékoztatás révén a fogyasztó eleshet attól a lehetőségtől, hogy elállási jogát gyakorolja, akár olyan esetekben is, amelyekben az egyébként megilletné.
- 16 Ezzel szemben mindenesetre felhozható lenne, hogy az irányelv 8. cikkének (7) bekezdése szerinti visszaigazolás előzetes megküldésének követelményére is kiterjedő tájékoztatási kötelezettség túl nagy terhet jelent a kereskedő számára, hiszen e kötelezettség csak egy szöveg – kontextus alapján történő, ugyancsak vitatott – értelmezéséből következik. Az elállási jogra vonatkozó kioktatási kötelezettséggel kapcsolatban a német ítélkezési gyakorlat részben azt az álláspontot fogadta el, hogy a kereskedő számára a tájékoztatás megfogalmazásánál segítséget jelenthet a törvény szövege, mégpedig akkor is, ha ez nem egyértelmű vagy más rendelkezésekkel együtt értelmezve sem pontos (pl. Bundesgerichtshof ECLI:DE:BGH:2017:16057UXIZR586.15.0, 23. pont [omissis]).

[aláírások]

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM